

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

61. Regis Trichinamali, & Brachm. conuersio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

sententia; exigebatur enim ethnicorum coram altari & cruce iurandum, sequebaturque periuros, aut improvisa mors, aut calamitates, quibus manifestè ab infontibus reos iudex idem & vindex secernebat Deus. Ecclesias demum sua contra Mauros, & confines ethnicos propugnacula vocabant; quod quibus in locis & plures, ædificarentur, & reuerentius haberentur, eò esset barbarorum incurfus rarior, faciliorque depulso. Principio tamen defendi armis illas oportuit, & quidem acerrimè: illi præda quàm ex iis opimam facturi erant, turmatim crebro ethnici irrucebant; Christiani ad primum eorum conspectum raptis subito armis concurrebant, fœminæ iuxta, & pueri cum viris, in Ecclesia mori, quàm ex ea expelli promptiores; cumque nocturnis vt plurimum irruptionibus peterentur, institutæ ab iis ad templa armatæ excubiæ, & custodum vices, stationesque perpetuæ ne vllis vnquam horis essent ad excipiendum hostem imparati. Elusit nihilominus hanc diligentiam dynasta ethnicus, & ignem Ecclesiæ cuiquam tam occultum subiecit, vt magno Christianorum luctu tota conflagrarit: verùm quod ij non valebant, mox Deus sacrilego rependit; suo enim illo præclaro facinore dum sibi mirificè applaudit, totiùs corporis excruciamiento correptus terribili, agnoscit statim mali causam, & manum; quare ad Christianos confidentius pro remedio, quàm ad medicos mittit, iurans per quicquid est, instauraturum se sumptu suo & ornaturum templum, incenso magnificentius. Sed Deo sacrilegis documentum in eo, volenti edere, exorabilis non fuit; dilabente inter summos dolores & rabiem corpore vniuerso infelicem animam euomuit. Nec multo mitior alterius casus, qui fratrem è nostris gladio inuasit, quòd vetaretur ab eo Fanum Idolo struere; tertij quoque etiam peioris, qui reflexam crucem, in frustra securat, eaque ad summum dedecoris pedibus proculcarat. His tamen ostentis nihilo cautior Bracmanum insania, pergebat vicinos Piscariæ Reges in Christianos concitare ob illata Pagodibus probra. Eos enim pueri cateruatim, sagacissimè venabantur, & vbiicumque reperissent raptare in litus, mari demergere si possent; si moles aut pondus prohiberet, saxi, & sustibus denasare, suaque in ara deformatos, ac mutilos visuque ridiculos committere. Bracmanes præterea tam nihili erant, non modo vt Henrich Malabaricè vna & Maleamicè apprimè sciens, ducentos vnus ad disputandum prouocaret; verum & pueri quos erudiebat, expulsionem dæmonum ex arreptitiis secum tentandam instigabant, vtri nempe illos eiecissent? Bracmanes suis cantilenis, an ipsi signo Crucis? sed suæ miseris utrobique conscij imbecillitatis, nec posse disputando veritati obfistere; nec virtute fugare dæmones, erubescabant scilicet hominum oculos toto illo tractu, Fanisque, & Idolis desertis, aut latebant obscuro, aut aliò migrabant.

Gā

Regis Trichinamali, & Brachm, conuersio.

Ad hæc illos intime torquebant tot millia quæ sua quisque in sorte Patres ab Idolis ad Christum traducebant, vt cum operis partem præcipuam, in Christianorum veterum firmanda fide, & pietate fouenda collocarent.

locarent; toti viderentur, nouis Christo quaerendis incumbere; extitere in
 iis alter dignitate, alter scientia illustres, vterque pondere auctoritatis suae
 ad conuersionem aliorum efficaces. Prior Trichenamali Rex, quae est Zeilani
 insulae ditio, hic non plus octo annorum puer regno pulsus, à Piscariae Chri-
 stianis auxilia aduersus tyrannum petiit. Ducebat hunc Princeps è stir-
 pe regia, & viri quadraginta, magis ad custodiam corporis, quam ad au-
 licum comitatum, patruo interim ciuium animos in eius obsequio con-
 tinente. Prolixè omnia in opem deferunt Christiani quibuscumque pos-
 sent regem subsidio iuuare; sed inter hæc eius monitori commodè sug-
 gerunt de regno meliori, nec vitæ breuitati, nec hostibus, nec fortunæ
 ac temporum casibus obnoxio, & tam multa ipsi de supremo illo & æter-
 no bono quod spondet Christiana Religio, tam magnifice edisserunt, vt à
 Patre Henriches de illo plenius audire voluerit, Deoque discipuli men-
 tem, & magistri linguam animante, Christianis adscribi petiit, & quan-
 quam ab iis tot auxilia ducere quot expetierat non posset, tamen fonte
 diuino purgari, bonus princeps rogauit; quod ipso cum rege puero,
 eiusque famulis quadraginta obtinuit. Inde Zeilanum eo armorum, &
 hominum præsidio reductus, quod Parauarum sinebat tenuitas: tantum
 illic offendit turbatum, vt Parauas ab se remisit, ipse in tutelam Lusi-
 tanorum Goam concesserit, vbi Collegij Patribus commissus est Chri-
 stiana virtute excolendus: rexit interea temporis regni patrem quæ fida
 illi perstiterat, generosi roboris Christianus, cuius beneficio in eam Chri-
 sti notitia peruasit, multique ad illum adiuncti sunt. Ex duobus al-
 ter (quorum fuit vt dixi singularis ad Christum accessio) loquax erat
 primarius, totaque India nominatissimus. Sunt inter Brachmanas
 loquaxorum nomine complures: hi à turbis semoti, perficiendo animo,
 contemplationi assiduæ, vitæque asperæ extra modum addicti. Horum
 is erat de quo nunc agimus, cæcus adhuc ad lucem Christianam, sed se-
 ctæ suæ oculatissimus, nam cultu supremo vnum venerabatur Deum.
 Pagodum quantum occurrisset frustatim confringebat; obiurgabat acer-
 rime Brachmanas quod plebem auerterent, à Veri notitia, Deique ado-
 ratione; vulgabat occulta fucò modestiæ, illorum probra; & doctri-
 nam mendacem, idque vnum agentem vt simplicis populi expressis Inar-
 supiis & facultatibus clam saginarentur, dum mentiebantur exsuccam
 paupertatem. Diuini quin etiam honoris studio, ne abstinebat quidem
 ab explorandis Christianis, quos sicubi reos aduerteret ad Patres defe-
 rebat, maxime si quid repeterent inueteratæ superstitionis, à qua illos
 data Christo fides auertebar. Vita illius, rectæ consentanea naturæ incul-
 pata, ieiunio, & cultu austero animique secessu constanti exercita, vt præ-
 ter diuina nihil mente tractare videretur. Denique non longè aberat à
 Regno Dei, sed fastuosa tenebatur famæ inter suos voluptate, quæ vi-
 debat sibi virtute ac literis æquari neminem, & secluso aliorum contem-
 ptu, sibi ipsi tantum mirificè satisfaciebat, nullum vt extra se crederet
 sanctitatis germanæ animam rectius assecutum. Verum huic tandem

diuina bonitas errorem exemit, Patris Henriches industriis artibus, & virtute vsa, quem Ioqueus ei peramicus biennio integro obseruarat. Inuitabat enim interdum hominem ad transigendos secum familiariter dies paucos, mutuis de re animi summa colloquiis; in quibus illi vitæ normam descripsit numeris omnibus absolutæ, longe illa quam suspiciebat eatenus excellentiorem. Hæc vôtis adiuncta quibus illum à Deo Christiani vehementer poscebant expugnarunt illius animum, & fecere diuinæ gratiæ obsequentem: ipso itaque Pentecostes die, lato apparatu, Punicali in oppido, vbi vt plurimum egerat, Christi balneo lotus est, pari Christianorum gloria, & Brachmanum probro, quos nulla æquè, falsi conuincere disputatio valuit, vt eius viri desertio quem India omnis loqueorum sanctissimum, & sapientissimum prædicabat. Occursum illius deuotabant, multoque longius à disputando cum eo cauebant, ne sua sibi palam flagitia, & fraudes in populum, tam sacrilegas quàm auaras exprobrari audirent; quas propterea Christianis enuntiabat magna voce, vt eos in Christo stabiliret; ethnicis vt ab iis ereptos meliora sapere doceret. Quanquam erat eius viuendi ratio, mutus sermo; sed potens ad asserendam legis quam amplexus fuerat sanctitatem. Totus erat in animi cura, famulatu Ecclesiæ, subsidio pauperum, diuinorum meditatione, perpetuis lachrimis, quibus non satis capax piorum sensuum cogitatio, æstuantem Deo animum oculis leuabat. Hunc secum Henrichez Cocinum assumpsit in comitem vt recrearet Christianorum pietatem quos eius videndi desiderium tenebat. Eum Prorex Cocini tunc præsens egregio munere donare voluit, sed hoc, sua diues paupertate spontanea, reiecit, negans præbendos de se hominibus sermones velut spebus aliis ad Christum, quam Christi gratiæ accessisset.

Esset hic de certaminibus Christianorum fortium ingens campus, qui Brachmanum instigatione furentes ethnicos ferendo vicerunt; nisi ea non ita propriè ad Societatem pertinerent; minus abest ab ea & ab Xauerio quod vnum referam de adolescente, ac prope puero, nec dum æstimandæ constantiæ aduersus mortem insuperabilis, capaci; & iam eius publicè Magistro. Erat is ex alumnis vnus seminarij Goani, Xauerio tam cari: audiebat crebro de Molucensibus ethnicis, ex quibus Xauerius nuper redierat, quàm essent Barbari moribus, quàm destituti hominibus quorum acri labore imbuerentur Euangelij doctrina, quantum ea expectatio à venæmis, & ferro periculorum secum ferret, & P. Alfonso Castrium paucis inde diebus eò profecturum; inito igitur ab se consilio, sibi que de se magna omnia pollicitus, iter illud suscipere statuit, & pro salute illarum animarum Deo vitam, & sanguinem deuouet. Verum quòd certò negandum id sibi prospiceret, captauit industria, quod malè precibus committi censuit. Naui portu illico exitura, clam se à sociis subducens eò Castrium præcurrit; fingit paucis se velle vectorum nonnullos; nauim ad hoc ascendit, & nauis in firmæ velut aliud agens se condit angulo, latitatque tamdiu dum in altum prouecta, metum illi adi-

me

meret ne remitteretur Goam. Tunc & metu liber, & coactus fame se profert ex latebris; sed incassum mox sibi cedere piam fraudem dolet; frustra ploratu non consolabili, & magnis de se ipso promissis contendit extorquere ut retineatur, nec enim operi tam periculoso, & perpeffionibus arduo credenda erat debilitas, virtusque puerilis; quare cum nauis Cocinum legisset commendatus est Vicario, Goam prima opportunitate ad nostros remittendus. At is interpretatus hanc repulsam, opinionem sui, tanquam ignauæ, ac vilis animæ; nec par ferendis in posterum sodalium oculis, Lusitano se locat in famulum, aliò nauiganti, nec multo post cum illo à Mauris capitur. Horum barbaries, & superstitio in Catholicos crudelis, Lusitanum cultris immaniter confossum dissecat; puerum fore arbitrata Mahometo non agrè flexilem reseruat, tractumque in eius quoddam fanum, blanditiis primum, promissis inde sollicitat, ad eiurandum pro Mahometo Christum, sed ventis omnia mandabantur: constanter animosus puer hoc suum propositum virili gradu semper obtinuit; ne operam in cassum perderent, se iuratam Deo in Baptismo fidem nunquam proditurum, ac si res posceret, vltro vitam pro illa depacturum. Eratque omnino præstiturus, nec animæ lucrum posthabiturus saluti corporis, qui pro Molucensium æterna salute tam liberaliter se Deo obtulerat; nec agebatur iuuenili, & euanido impetu, sed pectus martyris, & grandes animos, sub teneritate annorum versabat; quare versis in minas, & terrores blanditiis, cum circumfisterent eum Mauri, & strictos acinaces alius pectori, capiti alius, lateribus alij intentarent, & fictâ vndique mortis imagine, ad Mahometem perurgerent; ille certo, ac serio rem agi, moriendumque nihil dubitans, flexis genibus vultuque ad cælum intrepido iterabat fidelitatem suam Christo, eiusque testem, Deo sanguinem suum offerebat. Tenuit dia hæc simulatio, timore vltimo iuuenem crucians, sed quod eum mallent seruum habere quam mortuum; catena onustum ærumnoso carcere clauserunt. Illic inter ærumnas dum iacet, Dux quidam Lusitanus cum manipulo armatorum valido imparatos, & incogitantes Barbaros de repente aggressus; nullo fugæ, pugnae exitu, oppressos, pœnè omnes deleuit, igni cœtera, & prædæ tradidit; ac fortissimum puerum vinculis exemptum, victorem in Piscariam vexit; vbi à P. Henrichez velut triumphans incomparabili nouæ illius Ecclesiæ gaudio, & vtilitate exceptus est, raro omnibus documento, viuendi adeo Christiane, ut luberet pro Christo fortiter, si causa incideret, emori.